

Wojewoda Warmińsko-Mazurski

Radosław Król

Olsztyn, 17 czerwca 2026 r.

SO-III.431.5.2026

Pan

Jan Krzysztof Szczepanek

Burmistrz Wielbarka

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2026 r. poz. 158), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w Urzędzie Stanu Cywilnego w Wielbarku wchodzącym w skład Urzędu Miejskiego w Wielbarku (NIP 7451446724, REGON 000547916), adres siedziby: ul. Grunwaldzka 2, 12-160 Wielbark.

W okresie objętym kontrolą funkcję Burmistrza Wielbarka (kierownika jednostki kontrolowanej) pełnił Pan Jan Krzysztof Szczepanek, który na stanowisku pozostaje od 7 maja 2024 r.

Kontrolę przeprowadził zespół kontrolny Wydziału Spraw Obywatelskich Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

- 1) Anna Chojnowska – starszy inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu kontrolnego, posługująca się legitymacją służbową nr 4/2025 wydaną przez Dyrektora Generalnego Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.343.2026 z 9 kwietnia 2026 r. wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego,
- 2) Maciej Jurzyński – starszy inspektor wojewódzki, członek zespołu kontrolnego, posługujący się legitymacją służbową nr 7/2025 wydaną przez Dyrektora Generalnego Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr WK-I.0030.344.2026 z 9 kwietnia 2026 r. wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

Kontrolę rozpoczęto 6 maja 2026 r., a zakończono 22 maja 2026 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod numerem 2/2026.

Kontrola obejmowała wykonywanie przez Urząd Stanu Cywilnego w Wielbarku w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 r. zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w obszarze rejestracji stanu cywilnego oraz zmiany imion i nazwisk.

Kontrolę problemową przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2026 r. poz. 158) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2025 r. poz. 428) w związku z art. 6 ust. 1 i art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz.U. z 2026 r. poz. 393) oraz art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (Dz.U. z 2021 r. poz. 1988).

Na podstawie ustaleń kontroli działalność kontrolowanej jednostki ocenia się **pozytywnie z uchybieniami.**

I. Organizacja Urzędu Stanu Cywilnego w Wielbarku

Urząd Stanu Cywilnego w Wielbarku (dalej USC) stanowi komórkę organizacyjną Urzędu Miejskiego w Wielbarku. Z ustaleń kontroli wynika, że na stanowisku kierownika USC zatrudniona jest Pani Iwona Paula Burdyńska. Ponadto w okresie kontrolnym osobą upoważnioną do wydawania odpisów aktów stanu cywilnego i zaświadczeń o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych oraz zamieszczania przypisków była Pani Joanna Skurzevska, podinspektor. Z ustaleń kontroli wynika, że kierownik USC posiada odpowiednie wykształcenie i staż pracy w administracji publicznej określony w art. 8 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (dalej jako „p.a.s.c.”), a także zgodnie z oświadczeniem Wójta Gminy Wielbark w dniu zatrudnienia oraz w czasie kontroli kierownik USC spełnia również przesłanki z art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz art. 8 ust. 2 p.a.s.c. Bezpośredni nadzór nad USC pełni Sekretarz.

Warunki lokalowe USC

Urząd Stanu Cywilnego w Wielbarku mieści się na parterze budynku Urzędu Miejskiego w Wielbarku z siedzibą przy ul. Grunwaldzkiej 2, 12-160 Wielbark. Lokal składa się z czterech pomieszczeń: pokoju kierownika USC, w którym przyjmowani są interesanci, małego holu (poczekalni), sali ślubów i archiwum. Na oknach pomieszczeń USC (poza salą ślubów) znajdują się kraty.

Na sali ślubów umieszczone jest godło z wizerunkiem orła białego w koronie. Pomieszczenie umożliwia zawarcie związku małżeńskiego w formie uroczystej.

Księgi stanu cywilnego oraz akta zbiorowe i formularze przechowywane są w odrębnym archiwum, które znajduje się przy pokoju pracy kierownika USC. Stan techniczny ksiąg jest dobry. Segregatory z aktami zbiorowymi nie są przepełnione, co umożliwia wpinanie wpływających dokumentów na bieżąco, bez groźby zniszczenia dokumentów. Dokumenty w aktach zbiorowych prowadzonych do aktów stanu cywilnego, które nie były gromadzone jako dokumenty elektroniczne zostały oznaczone numerem i datą sporządzenia aktu zgodnie z § 43 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 1351).

Z informacji przekazanych przez kierownika jednostki wynika, że dostęp do pomieszczeń USC nie jest rejestrowany.

II. Sporządzanie aktów stanu cywilnego

W okresie objętym kontrolą w USC sporządzono 42 akty stanu cywilnego, w tym: 33 akty w trybie zwykłym (15 aktów małżeństwa i 18 aktów zgonu) oraz 9 aktów w trybie szczególnym (5 aktów urodzenia, 1 akt małżeństwa i 3 akty zgonu). Weryfikacji poddano prawidłowość sporządzenia 23 wybranych aktów, w tym: w trybie zwykłym 18 spraw (8 aktów małżeństwa i 10 aktów zgonu) oraz w trybie szczególnym 5 spraw (2 akty urodzenia, 1 akt małżeństwa i 2 akty zgonu).

Tryb zwykły rejestracji

Ustalono, że akty zostały sporządzone prawidłowo, z zachowaniem wymogów i terminów określonych w p.a.s.c. We wszystkich sprawach zgodnie z art. 47 ust. 1 p.a.s.c. po sporządzeniu aktu wydano z urzędu za pokwitowaniem odpis skrócony aktu.

W przypadku małżeństw zawartych w formie cywilnej przed kierownikiem USC akty małżeństwa sporządzono prawidłowo, na podstawie protokołu przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński w sposób określony w art. 1 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (dalej jako k.r.o.).

Oświadczenie małżonków o nazwiskach noszonych po zawarciu małżeństwa w formie cywilnej dokumentowano dwukrotnie, tj. w protokole przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński oraz w dodatkowym protokole z przyjęcia oświadczenia o nazwiskach. Kierownik USC wyjaśnił, że sporządzał dodatkowy protokół dotyczący przyjęcia oświadczenia o nazwiskach noszonych po zawarciu małżeństwa w formie cywilnej, ponieważ taka była stosowana wcześniejsza praktyka w urzędzie i robił to na wzór poprzednich dokumentów znajdujących się w aktach USC. W przyszłych sprawach przedmiotowa praktyka nie będzie stosowana, oświadczenia będą przyjmowane jeden raz.

W przypadku ślubu obywatela polskiego z cudzoziemcem do zawarcia związku małżeńskiego przedłożone zostały wszystkie dokumenty wymagane art. 79 ust. 1 ustawy p.a.s.c.

Ustalono, że gdy małżeństwa zawarte były w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 k.r.o. (forma wyznaniowa), zgodnie z p.a.s.c. podstawą sporządzenia aktu małżeństwa było zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenia stwierdzające, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego. Dokumenty te zostały dostarczone przez duchownego do USC w terminie określonym w art. 8 § 3 k.r.o. Na zaświadczeniu widnieje data wpływu dokumentu do urzędu.

Akty zgonu w trybie zwykłym sporządzone zostały prawidłowo, w terminie określonym w art. 92 ust. 1 p.a.s.c., na podstawie karty zgonu i protokołu zgłoszenia zgonu. Zgłoszenia zgonu dokonały osoby uprawnione do pochówku na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych. Przy aktach zgonu nr 2817083/00/AZ/2525/723106, 2817083/00/AZ/2025/618266, 2817083/00/AZ/2025/742839, 2817083/00/AZ/2025/865768 nie zamieszczono przypisków o akcie urodzenia lub małżeństwa osoby zmarłej (uchybiecie). Kierownik USC wyjaśnił, że przypiski nie zostały zamieszczone, ponieważ w czasie sporządzania aktów zgonu inne akty nie były jeszcze wprowadzone do rejestru. Po sporządzeniu aktów zgonu kierował do właściwych USC zlecenia migracji aktów wraz z przypiskiem dotyczącym zgonu osoby. Po zrealizowaniu zlecenia przypiski przy aktach zgonu nie zostały uzupełnione w skutek przeoczenia. Uchybiecie nie wywołało skutków. Brakujące przypiski zostały uzupełnione przez kierownika USC w trakcie kontroli.

Ustalono, że wszystkie zmiany danych wynikające z kontrolowanych aktów stanu cywilnego zostały zarejestrowane w rejestrze PESEL.

Tryb szczególny rejestracji

Ustalono, że akty sporządzone w trybie transkrypcji zagranicznego dokumentu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego na podstawie art. 104 p.a.s.c. zostały sporządzone prawidłowo. Podstawą sporządzenia aktów w rejestrze stanu cywilnego były oryginalne dokumenty zagraniczne wraz z tłumaczeniem na język polski dokonany przez tłumacza przysięgłego albo odpis wydany na druku wielojęzycznym. Całość dokumentacji została włączona do akt zbiorowych. W adnotacjach prawidłowo zamieszczono informację o podstawie wpisania aktu do rejestru stanu cywilnego.

We wszystkich zbadanych przypadkach kierownik USC dokonał aktualizacji danych w rejestrze PESEL. Ponadto zgodnie z art. 20 ust. 2 p.a.s.c. przy aktach urodzenia kierownik USC zamieścił dane o obywatelstwie oraz numer PESEL

osoby, której akt dotyczył, jeżeli został nadany. Wyjątek stanowiły dwie sprawy (akty nr 2817083/00/AU/2025/188404 i 2817083/00/AU/2025/571785) – w danych przy akcie wskutek przeoczenia nie zamieszczono obywatelstwa dziecka (uchybiecie). Brakujące dane zostały uzupełnione przez kierownika USC w trakcie kontroli. Uchybiecie nie wywołało skutków.

III. Zmiany w aktach stanu cywilnego (sprostowania, uzupełnienia, unieważnienia aktu oraz oświadczenia)

W okresie objętym kontrolą w USC dokonano 15 czynności materialno-technicznych skutkujących sprostowaniem, uzupełnieniem lub unieważnieniem aktu. Kontroli poddano 8 wybranych spraw (3 sprostowania, 3 uzupełnienia, 2 unieważnienia). Z badanej próby wynika, iż zmiany w aktach stanu cywilnego zostały dokonane prawidłowo i we wszystkich sprawach do aktów dołączono stosowne wzmianki dodatkowe. W tym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości lub uchybień.

Weryfikacji poddano sposób przyjmowania przez kierownika USC oświadczeń. Zbadano sposób przyjęcia 3 oświadczeń o uznaniu ojcostwa oraz 2 oświadczenia o powrocie rozwiedzionego małżonka do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa złożonego w trybie art. 59 k.r.o. Oświadczenia zostały przyjęte prawidłowo, do protokołu. Oświadczenia o uznaniu ojcostwa zostały przekazane do właściwego urzędu w terminie określonym w art. 63 ust. 3 lub 5 p.a.s.c.

Oświadczenie o powrocie do nazwiska zostały złożone po uprawomocnieniu się orzeczenia, w terminie w określonym w art. 59 k.r.o.

Badaniem objęto także 2 przypadki dołączenia z urzędu do aktu stanu cywilnego wzmianki dodatkowej na podstawie orzeczenia sądu polskiego oraz jednego orzeczenia sądu zagranicznego (na wniosek). W tym zakresie nie stwierdzono błędów.

IV. Wydawanie dokumentów z rejestru stanu cywilnego

W okresie objętym kontrolą do USC wpłynęło 394 wnioski o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego. Kontroli poddano 20 wybranych spraw. We wszystkich zbadanych sprawach wydano żądane odpisy zgodnie z wnioskiem. We wnioskach wnioskodawcy każdorazowo wskazali podstawę i cel wydania odpisu. Odpisy wydano za pokwitowaniem odbioru. W tym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości, czy też uchybień.

V. Przenoszenie aktów z ksiąg stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego

W okresie objętym kontrolą do rejestru stanu cywilnego przeniesiono 405 aktów stanu cywilnego, z czego kontroli poddano 30 wybranych przypadków. Ustalono, że we wszystkich przypadkach akty zostały przeniesione prawidłowo, tj. do rejestru stanu cywilnego została przeniesiona cała treść aktu

sporządzonego w księdze wraz ze wzmiankami dodatkowymi oraz przypiskami. W dotychczasowych aktach, zgodnie z art. 124 ust. 3 p.a.s.c., naniesiono wzmiankę o ich przeniesieniu do rejestru stanu cywilnego wraz z datą przeniesienia oraz numerem aktu w rejestrze stanu cywilnego. W tym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości, czy też uchybień.

VI. Prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawie zmiany imienia i nazwiska

W okresie objętym kontrolą kierownik USC przeprowadził 4 postępowania administracyjne w sprawie zmiany imienia lub nazwiska. Badaniu zostały poddane dwie sprawy (nr USC.5355.1.2025 i USC.5355.3.2025).

Sprawa nr USC.5355.1.2025 dotyczyła zmiany nazwiska małoletniego dziecka poniżej 13 roku życia, którego ojciec został pozbawiony władzy rodzicielskiej (w aktach sprawy orzeczenie sądu).

Sprawa nr USC.5355.3.2025 – zmiana nazwiska dotyczyła osoby małoletniej powyżej 13 roku życia, która wyraziła zgodę na zmianę do protokołu przed kierownikiem USC. Wniosek o zmianę nazwiska złożyła matka tej osoby, która w uzasadnieniu wskazała m.in. na okoliczność, że ojciec dziecka był pozbawiony władzy rodzicielskiej, ale nie załączyła dokumentu potwierdzającego tę okoliczność (nieprawidłowość). Kierownik USC wyjaśnił, że: „Okoliczności wskazane przez wnioskodawczynię w uzasadnieniu wniosku zostały zweryfikowane w trakcie rozmowy przeprowadzonej przy składaniu wniosku oraz dokonano weryfikacji w rejestrze PESEL oraz w systemie BUSC. (...) Wnioskodawczynie oświadczyła ustnie, że nie jest w stanie odnaleźć postanowienia sądu dotyczącego pozbawienia ojca dziecka władzy rodzicielskiej wskazując, iż zdarzenie miało miejsce wiele lat temu, dlatego nie załączono go do akt sprawy. Analizując sprawę większą uwagę zwrócono na fakt, iż ojciec osoby, której dotyczy zmiana, nie żyje, niż na okoliczność pozbawienia go władzy rodzicielskiej”. Przyczyną nieprawidłowości było dokonanie przez kierownika USC błędnej oceny, że powołany przez wnioskodawczynię fakt pozbawienia ojca władzy rodzicielskiej nie wymaga udowodnienia, zaś skutkiem – wydanie decyzji o zmianie nazwiska dziecka z naruszeniem obowiązku dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy oraz wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego (art. 7 i art. 77 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego – dalej jako „k.p.a.”). Należy wskazać, że decyzja o zmianie nazwiska ma charakter uznaniowy, jednak jej wydanie musi być poprzedzone prawidłowo przeprowadzonym postępowaniem, w którym organ powinien w sposób wyczerpujący zbierać materiał dowodowy i na jego podstawie rozważyć, czy w sprawie występują ważne powody uzasadniające żadaną zmianę.

Wnioski złożone w ww. sprawach zawierały wszystkie dane wymagane ustawą poza numerem PESEL osoby, której zmiana dotyczyła (uchybienie). Kierownik USC wyjaśnił, że przyczyną uchybienia było niedostrzeżenie braku pola przeznaczonego do wpisania tych danych w formularzu wniosku. Brak ten został uzupełniony na etapie kontroli. W kolejnych prowadzonych sprawach wnioski będą sporządzane z uwzględnieniem numeru PESEL osoby, której zmiana dotyczy. Uchybienie nie wywołało skutków. Kierownik USC ustalił numery PESEL osób na podstawie innych danych zawartych we wnioskach.

We wnioskach zawarto pouczenie, że dzień złożenia wniosku jest dniem wszczęcia postępowania w sprawie. W żadnej zbadanej sprawie nie skierowano do wnioskodawców zawiadomienia o wszczęciu postępowania, tym samym nie poinformowano stron postępowania o obowiązkach i uprawnieniach w toku prowadzonego postępowania, m. in. o obowiązku zawiadomienia o zmianie adresu do doręczeń (art. 41 § 1 k.p.a.), czy też możliwości wypowiedzenia się w sprawie przed wydaniem decyzji (art. 10 k.p.a.). Przyczyną stwierdzonego uchybienia było niedostateczne stosowanie przepisów k.p.a. przez kierownika USC. Podkreślić trzeba, że stwierdzone uchybienie nie miało wpływu na prawidłowość załatwienia spraw i nie naruszyło interesów stron, gdyż wydane decyzje były w całości zgodne z ich żądaniem. Wnioskodawcy składając wniosek mieli świadomość, że inicjują postępowanie, które będzie zakończone wydaniem decyzji administracyjnej.

Ustalono, że decyzje w sprawach zmiany imienia lub nazwiska zostały wydawane z zachowaniem terminu określonego w art. 35 § 3 k.p.a.

Wydane decyzje zawierają elementy obligatoryjne wymienione w art. 107 § 1 k.p.a. Od uzasadnienia decyzji odstąpiono na podstawie art. 107 § 4 k.p.a. Organ prawidłowo pouczył strony o ostateczności decyzji i prawie wniesienia skargi do sądu administracyjnego. Doręczenie decyzji stronom zostało właściwie udokumentowane w aktach spraw.

Zmiany danych wynikające z decyzji zostały prawidłowo odnotowane w rejestrze PESEL. Decyzje zostały przesłane do kierownika USC, który sporządził akt urodzenia dziecka za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

W kontrolowanych sprawach opłata skarbową za zmianę nazwiska została ustalona i pobrana zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej oraz zgodnie z częścią I ust. 7 wykazu przedmiotów opłaty skarbowej, stawki tej opłaty oraz zwolnienia, stanowiącej załącznik do ww. ustawy.

Nadmienić należy, że dokonując czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego, gdy w PESEL brakowało niektórych danych (np. kraju urodzenia, numeru PESEL rodziców, historii stanu cywilnego), kierownik USC nie przekazał zlecenia do

uzupełnienia do właściwego USC, co skutkowało nie referencyjnością rejestru PESEL (uchybiecie).

Do ustaleń kontroli, przedstawionych kierownikowi jednostki kontrolowanej w projekcie wystąpienia pokontrolnego, nie wniesiono zastrzeżeń.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

1. Każdorazowe zamieszczanie przypisków o akcie urodzenia lub małżeństwa przy sporządzaniu aktu zgonu.
2. Każdorazowe uzupełnianie danych przy akcie urodzenia w zakresie obywatelstwa osoby.
3. Prowadzenie postępowań administracyjnych w przedmiocie zmiany imienia lub nazwiska z uwzględnieniem wszystkich reguł Kodeksu postępowania administracyjnego, m.in. poprzez:
 - wyczerpujące i rzetelne dokumentowanie okoliczności faktycznych oraz gromadzenie dowodów pozwalających na właściwe rozstrzygnięcie sprawy, w tym sporządzanie adnotacji o faktach znanych organowi z urzędu;
 - pouczanie na piśmie o obowiązkach i uprawnieniach wynikających z przepisów k.p.a., przede wszystkim o obowiązku zawiadomienia organu o zmianie adresu do doręczeń, sposobie i formie wnoszenia pism do organu oraz o możliwości wypowiedzenia się w sprawie przed wydaniem decyzji.
4. Dokonywanie zleceń w rejestrze PESEL do innych organów w przypadku stwierdzenia braków w rejestrze PESEL w rekordach osób, których dotyczą czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego.

Proszę Pana Burmistrza o poinformowanie mnie, w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykonania zalecenia, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

**WOJEWODA
WARIŃSKO-MAZURSKI**

Radosław Król

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/